

T.C. M.H.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1965
Tarih : 17.04.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 16.04.2019

Dr. Rıdvan Turan
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Dünyada ve Türkiye’de her yıl kutlanan “1 Mayıs İşçi Sınıfının Birlik Mücadele ve Dayanışma Günü, işçilerin farklı tarihsel koşullarda örgütlenerek ve mücadele ederek kazandığı sembolleşmiş bir gündür. ABD’nin Chicago kentinde işçilerin 1 Mayıs 1886’dan itibaren, iş gününün 8 saat olması için başlattığı mücadele, 1889’da İkinci Enternasyonal’de 1 Mayıs’ın tüm dünyada "Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü " olarak kutlanmasıyla sonuçlanmıştır. 1 Mayıs, 1890 yılındaki ilk etkinlikten günümüze kadar pek çok ülkede işçilerin mücadeleleriyle kazanılan bir hak haline gelmiştir.

Türkiye’de 1 Mayıs, Osmanlı Devleti’nin son zamanlarına denk gelen bir dönemde kutlanmaya başlanmış, Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte devletin her türlü yasaklamaları ve engellemelerine rağmen işçiler kendi çalışma koşullarına yönelik talepleri istemekten vazgeçmemiştir. İşçilerin çalışma koşullarına ilişkin taleplerinin Türkiye kamuoyunda karşılık bulması ve işçi örgütlenmelerinin etkisiyle 1977 yılında İstanbul Taksim Meydanı’nda düzenlenen 1 Mayıs’ta, yaklaşık 200 kişinin yaralanması ve 37 kişinin ölmesiyle sonuçlanarak Türk siyasi tarihine “kanlı 1 Mayıs” olarak geçmiştir. Daha sonraki dönemlerden günümüze kadar yapılan 1 Mayıs İşçi eylemleri, devletin yasaklamaları ve engellemeleriyle geçmiştir.

17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkındaki Kanunun ikinci maddesinin birinci fıkrasına, "yılbaşı günü" ibarelerinden sonra gelmek üzere "1 Mayıs günü" ibaresi eklenmiş ve 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü olarak kabul edilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu’nun 44. maddesi gereği, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde işyerlerinde çalışılıp çalışılmayacağı toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmeleri ile kararlaştırılır. Sözleşmelerde hüküm bulunmaması hâlinde söz konusu günlerde çalışılması için işçinin onayı gereklidir. Dolayısıyla 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkındaki Kanunun değiştirilmesiyle Emek ve Dayanışma Günü olarak tatil olan 1 Mayıs

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	İcizleri	
Tarih :	07 Mayıs 2019	Esas No: 2/1791

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK. BAŞLIĞI
17 Nisan 2019
Nömrəsi:

TBMM GENEL EVRAK
17 Nisan 2019
No: 458335
EBYS ve AKTARILMIŞTIR

günü ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 44. Maddesindeki işçilerin çalışıp çalışmayacağı toplu iş sözleşmesine bağlanması arasında çelişkili bir durum vardır. 4857 sayılı Kanunun 47. maddesine göre, 4857 sayılı Kanun kapsamına giren işyerlerinde çalışan işçilere, kanunlarda ulusal bayram ve genel tatil günü olarak kabul edilen günlerde çalışmazlarsa, bir iş karşılığı olmaksızın o günün ücretleri tam olarak, tatil yapmayarak çalışırlarsa ayrıca çalışılan her gün için bir günlük ücreti daha ödenir. Dolayısıyla işçilerin Emek ve Dayanışma Günü'nde çalışmadan ücret alması yasal yönden güvence altına alınmasına rağmen işverenlerin işçileri çalışmaya mecbur etmesi kabul edilemez.

Kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu toplumlarda ekonomik ve siyasal düzen tasarımı olarak kabul edilen neoliberalizmin gereklilikleri kamusal alanı işçilerin haklarını sınırlandırması yönünden despotikleştirmektedir. Özellikle kamusal alanda kapitalist üretim ilişkileri ve bu ilişkilerin tamamlayıcısı olarak şekillenen tüketim toplumuna odaklanan bir siyasal tasarım, işçi hak ve çalışma koşullarını kanun ve yaşam alanlarında göz ardı ettiğinde yabancılaşma sürecini besleyerek, işçilerin bütün hayatlarına müdahale etmiş olur. Kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu günümüzde devletlerin işçi haklarını koruyacak şekilde siyasal bir anlayış geliştirmediği durumlarda devlet sadece işçileri serbest piyasa koşullarının acımasızlığına bırakmaz aynı zamanda en başta ifade edildiği gibi kendi toplumsal düzeninin gelişmesini kuşkusuz engeller. Neoliberalizmin bütün yaşam biçimini etkilediği ve belirlediği koşullarda refah devletinin ortadan kalkmasıyla birlikte işçilerin kamusal alanda güçsüzleşmesi kendiliğinden gelişen bir süreç değil, devletlerin kapitalizmi egemen kılması için sermayenin gelişmesi için sunduğu imkânlarla ortaya çıkan sonuçtur.

Sosyal devletin gereği toplumsal düzenin gelişmesinin önemli dinamiği olan işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için yasal düzenlemeler yapmaktır. 1 Mayıs Emek ve Dayanışma gününe ek olarak 1 Mayıs kutlamasının olduğu hafta "Emek Hakları Haftası" olarak değiştirilmelidir. 4857 sayılı kanun da bu değişikliğe paralel şekilde "Emek Hakları Haftası" içerisinde Türkiye'deki işçi hakları, iş sağlığı ve güvenliği, güvencesiz çalışma, mücadele tarihi, vb. başlıklarda, işçi örgütleri ve sendikalarla birlikte, işçilerin eğitim, kültür ve sosyal yaşamının geliştirilmesi amacıyla etkinlikler yapılarak yeniden düzenlenmelidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE I —4857 sayılı kanun kapsamında, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nün olduğu haftanın "Emek Haftası" olarak değiştirilmesi ve bu hafta içerisinde Türkiye'deki işçi hakları, iş sağlığı ve güvenliği, güvencesiz çalışmanın etkileri vb. başlıklarda işçilerin eğitim, kültür ve sosyal yaşamının geliştirilmesi yönünde etkinlikler düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir

MADDE 3- Yürütme maddesidir

İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'na aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nün olduğu haftanın “Emek Haftası” olarak değiştirilmesi ve bu hafta içerisinde Türkiye'deki işçi hakları, iş sağlığı ve güvenliği, güvencesiz çalışmanın etkileri vb. başlıklarda işçilerin eğitim, kültür ve sosyal yaşamının geliştirilmesi yönünde etkinlikler düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.